

ปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) จากการบังคับใช้

พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558¹

เสริมสุข เหลืองทองคำ²

จากการศึกษาปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ผู้ศึกษามุ่งประสงค์ที่จะศึกษาว่า การกำหนดโทษทางอาญาแก่เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้ผู้ฝ่าฝืนข้อห้ามต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 นั้น มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร หรือควรจะนำมาตรการการลงโทษอย่างอื่นแทนการลงโทษทางอาญามาบังคับใช้แก่ผู้ทวงถามหนี้แทน อาทิเช่น โทษทางปกครอง มาตรการทางแพ่ง เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ศึกษามุ่งประสงค์ที่จะหาแนวทางการกำหนดความหมายของคำว่า “การทวงถามหนี้” เพื่อบัญญัติไว้ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ให้เกิดความชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และทำให้การวินิจฉัยข้อห้ามในการทวงถามหนี้ซึ่งมีโทษทางอาญาเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งหลังจากศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ แล้วนั้น ผู้ศึกษาได้รับความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาว่าการกระทำใดสมควรกำหนดให้มีโทษทางอาญา โดยต้องพิจารณาในประเด็นเรื่องของวัตถุประสงค์ของการลงโทษเป็นประการแรก ซึ่งได้แก่ 1. การแก้แค้นทดแทน (retribution) 2. ข่มขู่ยับยั้ง (deterrence) 3. การตัดความสามารถในการกระทำความผิด (incapacitation) 4. การฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด (rehabilitation) และ 5. การนำผู้กระทำความผิดกลับสู่สังคม ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อมาคือ ประเด็นเรื่องแนวคิดในการกำหนดโทษทางอาญาเชิงทัณฑวิทยาและการลงโทษ ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดของนักคิดที่สำคัญ ได้แก่ ศาสตราจารย์เซอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ ซึ่งได้อธิบายกรอบการลงโทษทางอาญาหรือกรอบของการพิจารณาว่าการกระทำใดสมควรที่จะถูกควบคุมด้วยกฎหมายอาญา รวมถึง Shavell และ Portalis เป็นต้น ประเด็นที่ต้องพิจารณาประการต่อมา คือการพิจารณาหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามมาตรา 77 วรรคสาม ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้สะท้อนสภาพปัญหาของการมีกฎหมายอาญาเพื่อ และส่งผลกระทบหลายประการ เช่น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ จตุพร วงศ์ทองสรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ จรัส เล็งวิทยา และรองศาสตราจารย์ ประเทือง ธนียผล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทำให้กฎหมายอาญาขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้ เป็นต้น และประเด็นประการสุดท้ายที่ต้องพิจารณา คือ การศึกษาโทษของการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้เปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย และกฎหมายของประเทศนอร์เวย์ ส่วนประเด็นในเรื่องของการบัญญัติความหมายให้ชัดเจนนั้น แม้ปัจจุบันคณะกรรมการกฤษฎีกาจะให้ความเห็นของคำว่าทวงถามหนี้แล้ว แต่ความเห็นดังกล่าวก็มีลักษณะที่ไม่สามารถใช้ได้กับผู้ทวงถามหนี้ทุกประเภท และส่งผลให้เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้เสียเปรียบลูกหนี้เป็นอย่างมาก อันมีลักษณะที่ไม่เป็นธรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงมุ่งที่จะพิจารณาปัญหาทางกฎหมาย 3 ประการดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการกำหนดให้การกระทำเป็นความผิดอาญาอย่างไม่เหมาะสม หรือกฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) ในกรณีผู้ประกอบการทวงถามหนี้ฝ่าฝืนไม่จดทะเบียนต่อนายทะเบียนเพื่อเป็นผู้ประกอบการทวงถามหนี้ก่อน

หากผู้ที่จะประกอบการทวงถามหนี้ฝ่าฝืนไม่จดทะเบียนเพื่อเป็นผู้ประกอบการทวงถามหนี้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ย่อมมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 39 ซึ่งการฝ่าฝืนไม่จดทะเบียนของผู้ประกอบการทวงถามหนี้ถือเป็นการกระทำที่ไม่สมควรกำหนดให้มีโทษทางอาญา เนื่องจากเป็นความผิดที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผิดศีลธรรมและเป็นการสร้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิด

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาเห็นว่า จากเกณฑ์วัตถุประสงค์ของการลงโทษ แนวคิดของศาสตราจารย์เซอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์³ ซึ่งได้อธิบายกรอบของการลงโทษทางอาญา ไว้ 6 ประการ โดยหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ “การกระทำนั้นเป็นที่เห็นได้ชัดในหมู่ชนส่วนมากว่าเป็นการกระทำที่กระทบกระเทือนต่อสังคม และหมู่ชนส่วนมากมิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น” และ “ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่นๆ แล้วนอกจากการใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น” ดังนั้น การที่ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่งและมาตรา 6 วรรคหนึ่งมีเจตนารมณ์เพียงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบการทวงถามหนี้ กล่าวคือ การที่ผู้ทวงถามหนี้ผู้ใดประสงค์ที่จะประกอบการทวงถามหนี้ ผู้นั้นจะต้องจดทะเบียนการประกอบการทวงถามหนี้ต่อนายทะเบียน เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามสอดส่องพฤติกรรมหรือกำกับดูแลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการทวงถามหนี้ กรณีดังกล่าวถือว่า การฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวจึงไม่ใช่การกระทำที่มีความผิดร้ายแรง หรือไม่น่าดำเนินในทางศีลธรรมจนหมู่ชนส่วนมากมิได้ให้อภัยแก่การกระทำเช่นนั้น ผู้กระทำความผิดจึงไม่สมควรรับโทษทางอาญาแต่อย่างใด

³ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 เล่ม 1, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิง จำกัด, 2562), หน้า 2.

และหากพิจารณาในแง่ที่ว่า “ไม่มีมาตรการควบคุมอย่างสมเหตุสมผลอื่นๆ แล้ว นอกจาก การใช้กฎหมายอาญากับกรณีที่เกิดขึ้น” ผู้เขียนได้ทำการศึกษาแนวคิดการแปรรูปความผิดอาญาของ รองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท แล้ว เห็นว่าความผิดตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 วรรคหนึ่ง เป็นกลุ่มความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็น mala prohibita หรือเป็นความผิดอาญาที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดให้เป็นความผิดโดยไม่เกี่ยวข้องกับความผิดทางศีลธรรม ดังนั้น หากนำการดำเนินการบังคับ โทษทางปกครองมาใช้แทนการกำหนดให้เป็นความผิดอาญาย่อมสามารถแก้ไขปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ และกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ล่าช้าในปัจจุบันได้ นอกจากนี้โทษทางอาญามีลักษณะเป็นการ สร้างตราบาป (stigma) และสร้างความทุกข์ทน (traumatisant) มากกว่าโทษทางปกครอง ผู้กระทำความผิด อาญาจะถูกบันทึกประวัติอาชญากร แต่ผู้ถูกลงโทษทางปกครองจะไม่ถูกบันทึกลงในประวัติอาชญากร ผลแห่งการนี้ ผู้ถูกลงโทษทางปกครองมีแนวโน้มที่จะยอมรับการลงโทษมากกว่าการยอมรับการถูกลงโทษ ทางอาญา และเป็นผลให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

และเมื่อพิจารณาจากแนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 ผู้เขียนเห็นว่า ความผิดตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 วรรคหนึ่ง โดยสภาพแล้วไม่ใช่ ความผิดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ผู้เขียนจึงเห็นว่ากรณีฝ่าฝืน มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 วรรคหนึ่ง สมควรใช้โทษปรับทางปกครองแทนโทษทางอาญา ตามมาตรา 77 วรรคสาม ซึ่งวางหลักว่า “ให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง” ประกอบกับแนวทางของ คณะอนุกรรมการดำเนินการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญา ตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ข้อที่ 3 ที่ว่า “ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือที่มีโทษจำคุกและเปรียบเทียบปรับทำให้คดีอาญาระงับได้ หากโดยสภาพแล้วไม่ใช่ความผิดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง สมควรใช้โทษปรับทางปกครองแทน หรือวิธีการอื่นแทนค่าปรับ”

โดยสรุปผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรแก้ไขความผิดตามมาตรา 5 วรรคหนึ่งและมาตรา 6 วรรค หนึ่ง จากให้ผู้ฝ่าฝืนรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 39 เปลี่ยนไปเป็นรับผิดทางปกครองและโทษทางปกครองแทน โดยนำบทบัญญัติมาตรา 5 วรรค หนึ่งและมาตรา 6 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ในหมวด 3 บทกำหนดโทษ ส่วนที่ 1 โทษทางปกครอง ในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

2. ปัญหาการกำหนดให้การกระทำเป็นความผิดอาญาอย่างไม่เหมาะสม หรือกฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) ในกรณีผู้ทวงถามหนี้กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้อันมีโทษทาง อาญา

ผู้เขียนได้ทำการศึกษาข้อมูลกฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย และกฎหมายของประเทศนอร์เวย์ ผู้เขียนเห็นว่า ข้อห้ามในการทวงถามหนี้ตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 บางกรณีไม่ควรถูกกำหนดให้มีความรับผิดทางอาญาหรือเป็นปัญหากฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 กลุ่มความผิดที่ควรเปลี่ยนเป็นโทษปรับเพียงอย่างเดียว

ได้แก่ความผิด 5 กรณี กล่าวคือ ความผิดตามมาตรา 8 วรรคแรก (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้เพื่อการทวงถามหนี้) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (2) (ห้ามแจ้งความเป็นหนี้กับบุคคลอื่น) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (3) (ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจ ในการติดต่อสอบถามที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ต่อบุคคลอื่นที่มิใช่ลูกหนี้หรือบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (4) (ห้ามติดต่อหรือแสดงตนต่อบุคคลอื่นที่ทำให้เข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้) และความผิดตามมาตรา 11 (3) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ กระทำการทวงถามหนี้โดยการแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้)

เนื่องจากผู้เขียนได้ทำการศึกษาเกณฑ์วัตถุประสงค์ของการลงโทษ แนวคิดของ Shavell⁴ ซึ่งแนะนำว่าการจำคุกควรจะถูกนำมาใช้ใน 5 กรณีที่จำเป็น และแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ในประเด็นเรื่องทางเลือกที่ควรใช้โทษปรับ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 แล้ว เห็นว่า เนื่องจากความผิดทั้ง 5 ฐานตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ไม่ถือเป็นอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงหรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสังคมแต่อย่างใด เนื่องจากข้อห้ามในการทวงถามหนี้ทั้ง 5 ประการ มีเจตนารมณ์เพียงเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ทวงถามหนี้หรือเจ้าหน้าที่ใช้วิธีประจานลูกหนี้ต่อบุคคลต่างๆ ด้วยการแสดงข้อมูลว่าลูกหนี้เป็นหนี้ตน เพื่อกดดันให้ลูกหนี้ชำระหนี้ การลงโทษทางอาญาจึงควรลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) เพื่อผู้ทวงถามหนี้หรือเจ้าหน้าที่จะได้ไม่หวนกลับไปทำผิดอีก ดังนั้น การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น จึงเป็นการลงโทษที่มีความเหมาะสม ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดโทษถึงขนาดเป็นโทษจำคุกเพื่อตัดความสามารถในการกระทำความผิดของผู้ทวงถามหนี้แต่อย่างใด (incapacitation)

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการกำหนดโทษของการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้ของต่างประเทศผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายของประเทศออสเตรเลียนั้น ได้กำหนดให้การกระทำซึ่งสอดคล้องกับความผิดทั้ง 4 ฐานตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เป็นความผิดที่มีโทษปรับเช่นกัน โดยใน Debt collection guideline: for collectors and creditors กำหนดให้มีค่าปรับ กรณีที่เป็นการกระทำ

⁴ ปกป้อง ศรีสนิท, “การวิเคราะห์โทษทางอาญาด้วยหลักนิติเศรษฐศาสตร์,” วารสารนิติศาสตร์ 39, 30 (กันยายน 2553): หน้า 519-520.

อันเป็นการบังคับที่ไม่เหมาะสม หรือเป็นการกระทำอันไม่สมเหตุสมผล ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า การกำหนดโทษทางอาญาของความผิดทั้ง 4 ฐานตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ควรเปลี่ยนจากโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นโทษปรับเพียงอย่างเดียว ตามแนวทางของกฎหมายออสเตรเลีย

2.2 กลุ่มความผิดที่ควรเปลี่ยนเป็นการใช้มาตรการทางแพ่งหรือการเรียกค่าเสียหายต่อเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้ผู้กระทำความผิดแทนโทษทางอาญา

ได้แก่ ฐานความผิด 3 กรณี ดังต่อไปนี้ คือ ความผิดตามมาตรา 11 (4) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ กระทำการติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร) ความผิดตามมาตรา 11 (5) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ใช้ข้อความเครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ บนซองจดหมายในหนังสือ หรือในสื่ออื่นใดในการติดต่อลูกหนี้) และความผิดตามมาตรา 13 (2) (ห้ามเสนอหรือจูงใจให้ลูกหนี้ออกเช็คทั้งที่รู้ว่ายาลูกหนี้อยู่ในฐานะไม่สามารถชำระหนี้ได้) ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

เนื่องจากผู้เขียนได้ทำการศึกษาในเรื่องคุณธรรมทางกฎหมาย ซึ่งเป็นเจตนารมณ์เบื้องหลังในการบัญญัติกฎหมายอาญาในทุกฐานความผิด เกณฑ์วัตถุประสงค์ของการลงโทษ แนวคิดของศาสตราจารย์เฮอร์เบิร์ต แอล แพ็กเกอร์ (Herbert L. Packer) ซึ่งได้อธิบายกรอบของการลงโทษทางอาญาหรือกรอบของการพิจารณาว่าการกระทำใดสมควรที่จะถูกควบคุมด้วยกฎหมายอาญา ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 77 แล้ว สรุปว่า ความผิดทั้ง 3 กรณีตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มีความใกล้เคียงกับเรื่องทางแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นเรื่องสิทธิและหน้าที่ระหว่างบุคคล โดยการกระทำทั้ง 3 กรณีเปรียบเสมือนเป็นมาตรการเสริมในการทวงถามหนี้ทางแพ่งเท่านั้น เพื่อให้การทวงถามหนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น การทวงถามหนี้ต้องไม่กระทำโดยวิธีการส่งไปรษณียบัตรเป็นต้น จึงไม่ได้มุ่งคุ้มครองคุณธรรมทางกฎหมายทั้งที่เป็นส่วนบุคคลหรือส่วนรวมแต่อย่างใด อีกทั้งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ร้ายแรงมากพอที่จะถูกบัญญัติไว้เป็นความผิดอาญาได้ จึงไม่สมควรถูกกำหนดให้เป็นความผิดอาญา และการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวย่อมไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษทางอาญาทั้ง 5 ประการ อีกทั้งการฝ่าฝืนบทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ใช่การกระทำที่มีความผิดร้ายแรงหรือเป็นภัยอันตรายอันจะส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและศีลธรรมอันดีในสังคม ดังนั้น ผู้กระทำความผิดจึงไม่สมควรรับโทษทางอาญา แต่ควรนำมาตราการอย่างอื่นหรือการเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งมาใช้แทนการลงโทษทางอาญา หากเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้กระทำการใดให้ลูกหนี้เกิดความเสียหาย

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการกำหนดโทษของการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้ของต่างประเทศ ผู้เขียนเห็นว่า ควรนำกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ The Fair Debt Collection Practices Act 1977 (หรือ FDCPA) นั้น มาบังคับใช้กับการกระทำความผิดทั้ง 3 กรณี ของพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ติดตามทวงหนี้ซึ่งฝ่าฝืนบทบัญญัติใดๆ ในกฎหมาย FDCPA จะต้องมีความรับผิดชอบทางแพ่งในจำนวนเท่ากับผลรวมของค่าเสียหายที่แท้จริง และค่าเสียหายเพิ่มเติมตามมาตรา 813 Civil liability ของกฎหมาย FDCPA

2.3 กลุ่มความผิดที่มีโทษทางอาญาเหมาะสมแล้ว

ได้แก่ฐานความผิด 6 กรณี ดังต่อไปนี้ คือ ความผิดตามมาตรา 11 (1) (ห้ามทวงถามหนี้ โดยการข่มขู่ การใช้ความรุนแรง หรือการกระทำอื่นใดที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของลูกหนี้หรือผู้อื่น) ความผิดตามมาตรา 11 (2) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ กระทำการทวงถามหนี้โดยใช้วาจาหรือภาษาที่เป็นการดูหมิ่นลูกหนี้หรือผู้อื่น) ความผิดตามมาตรา 12 (1) (ห้ามมิให้ผู้ทวงถามหนี้ ในลักษณะที่เป็นเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยการแสดงหรือใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือรูปแบบที่ทำให้เข้าใจว่าเป็นการกระทำของศาลหรือหน่วยงานของรัฐ) ความผิดตามมาตรา 12 (2) (ห้ามแสดงว่าเป็นการทวงถามหนี้ที่เป็นการกระทำโดยทนายความ สำนักงานทนายความ หรือสำนักงานกฎหมาย โดยเป็นความเท็จหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด) ความผิดตามมาตรา 12 (3) (ห้ามแสดงหรือมีข้อความที่ทำให้เชื่อว่าจะถูกดำเนินคดี หรือจะถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือเงินเดือน ถ้าหากความนั้น เป็นเท็จหรืออาจทำให้เข้าใจผิด) ความผิดตามมาตรา 12 (4) (ห้ามติดต่อหรือแสดงตนให้เชื่อว่าผู้ทวงถามหนี้ ดำเนินการให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือรับจ้างบริษัทข้อมูลเครดิต หากความนั้นเป็นเท็จ) ด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

เนื่องจากผู้เขียนได้ทำการศึกษาคำอธิบายของรองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ที่ได้อธิบายการแบ่งแยกอาชญากรใหญ่และอาชญากรเล็กซึ่งเป็นแนวคิดของกฎหมายฝรั่งเศส และได้เปรียบเทียบผลกระทบของอาชญากรใหญ่และอาชญากรเล็ก วัตถุประสงค์ในการลงโทษที่แตกต่างกัน และรูปแบบของการลงโทษ ศึกษาแนวคิดของ Shavell ซึ่งแนะนำว่าการจำคุกควรจะถูกนำมาใช้ใน 5 กรณี ที่จำเป็น และแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร. ปกป้อง ศรีสนิท ในประเด็นเรื่องทางเลือกที่ควรใช้โทษปรับ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 แล้ว สรุปได้ว่า ความผิดทั้ง 6 ฐาน ดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 สอดคล้องกับความผิดในประมวลกฎหมายอาญา จึงถือว่าความผิดทั้ง 6 ฐาน เป็นความผิดที่สามารถนำเรื่องการแบ่งอาชญากรใหญ่และอาชญากรเล็ก มาพิจารณาแบ่งกลุ่มความผิดได้ กรณีใดจะเป็นความผิดกลุ่มอาชญากรใหญ่หรือไม่ขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ และการกระทำของผู้ทวงถามหนี้ เช่น หากผู้ทวงถามหนี้ทวงถามหนี้โดยทำร้ายร่างกายลูกหนี้ ย่อมเป็น ความผิดตามมาตรา 295 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา 11 (1) แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 การกระทำได้กล่าวถือว่าผู้ทวงถามหนี้สมควรถูกลงโทษจำคุกกระยะยาว โดยการลงโทษนั้น เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่ ยับยั้ง (deterrence) มิให้ผู้กระทำความผิดกลับไปทำผิดอีก อีกทั้ง การกระทำได้กล่าวถือว่าผู้ทวงถามหนี้สมควรถูกลงโทษจำคุกกระยะยาว เนื่องจากอาชญากรรมมีความเป็นไปได้สูงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม ค่าปรับไม่สามารถยับยั้งอาชญากรรมได้ จึงต้องใช้โทษจำคุก และขนาดความเสียหายต่อสังคม (magnitude of harm) มีสูงมาก การยับยั้งอาชญากรรมโดยใช้โทษปรับ จึงไม่เพียงพอ จึงต้องใช้โทษจำคุก ตามแนวคิดของ Shavell แต่หากผู้ทวงถามหนี้ใช้กำลังทำร้าย โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายลูกหนี้ ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา 391 แห่งประมวลกฎหมาย อาญา และเป็นความผิดตามมาตรา 11 (1) แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เช่นกัน เนื่องจาก เป็นการทวงถามหนี้ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกายลูกหนี้ กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นความผิดในกลุ่ม

อาชญากรเล็ก ซึ่งเป็นการสมควรที่ศาลจะกำหนดโทษระยะสั้น หรือปรับ โดยให้ศาลเลือกลงโทษได้ เพราะวัตถุประสงค์ในการลงโทษอาชญากรเล็กคือการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) เพื่อให้ผู้กระทำความผิดจะไม่หวนกลับไปทำผิดอีก การลงโทษปรับจึงเพียงพอต่อการยับยั้งอาชญากรรมแล้ว ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ทั้ง 6 ฐาน จึงควรเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือศาลเลือกลงโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับได้ โดยดูพฤติการณ์และการกระทำของผู้ทวงถามหนี้เป็นรายกรณีไป จึงเป็นความผิดที่กำหนดบทลงโทษที่เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการลงโทษแล้ว

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาการกำหนดโทษของการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้ ของต่างประเทศผู้เขียนเห็นว่า ทั้งกฎหมายของประเทศนอร์เวย์และกฎหมายของประเทศออสเตรเลียนั้น ต่างกำหนดให้การกระทำซึ่งสอดคล้องกับความผิดทั้ง 6 ฐานตามพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 มีความผิดอาญา โดยประเทศนอร์เวย์ กำหนดไว้ในมาตรา 8 ประกอบมาตรา 32 ของกฎหมาย Debt Collection Act ไว้ว่า “เจ้าหน้าที่หรือผู้ติดตามทวงถามหนี้ที่ตั้งใจฝ่าฝืนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการฝ่าฝืน ข้อปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติตามกฎหมายนี้ มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ หาก บุคคลใดที่ละเลยการต่อต้านการฝ่าฝืนหรือเข้าไปช่วยเหลือการฝ่าฝืนอาจมีความรับผิดโทษจำคุก” ส่วนกฎหมายของประเทศออสเตรเลียนั้น กำหนดให้มีการลงโทษทางอาญาโดยเฉพาะการโฆษณา ที่เป็นผลร้ายแก่ตน ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า การกำหนดโทษทางอาญาของความผิดทั้ง 6 ฐานตาม พระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 จึงมีความเหมาะสมแล้ว

3. ประเด็นปัญหาการไม่บัญญัติความหมายให้ชัดเจนของคำว่า “การทวงถามหนี้” ไว้ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

การที่คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความหมายว่า “การทวงถามหนี้ เป็นการกระทำใดๆ ไม่ว่า โดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตนเอง รวมถึงการทวงถามหนี้ที่ยังไม่มีกำหนดชำระด้วย” ความหมายดังกล่าวข้อมไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง เนื่องจากไม่สามารถใช้ครอบคลุมผู้ทวงถามหนี้ ได้ทุกประเภท กล่าวคือ ผู้ทวงถามหนี้ประเภทผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้จะทวงถามหนี้ได้เฉพาะหนี้ที่ถึง กำหนดชำระแล้วเท่านั้น ตามข้อ 5 (2) ของประกาศคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ลงวันที่ 18 เมษายน 2559 อีกทั้งคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ (ระดับประเทศ) ได้พิจารณาขอบเขตความหมายของคำว่า “การทวงถามหนี้” ในการประชุมครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2559 โดยมีความเห็นที่แตกต่างไปจากคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า “การทวงถามหนี้ หมายถึง กรณีที่หนี้ถึงกำหนดชำระแล้วลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ นั้น เมื่อมีการไปทวงถามจึงถือว่าเป็นการทวงถามหนี้”

อีกทั้ง การที่ความหมายของคำว่า การทวงถามหนี้ เป็นเพียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการบัญญัติความหมายไว้ชัดเจนในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558

ยอมส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอาจเกิดความไม่เชื่อถือตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา และถือตามความคิดเห็นและความเชื่อของตน

ผู้เขียนจึงได้ทำการศึกษาข้อมูลกฎหมายของประเทศไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของประเทศนอร์เวย์ ผู้เขียนเห็นว่าความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ให้การทวงถามหนี้รวมถึงหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระด้วยเป็นความเห็นที่ไม่เหมาะสม และไม่สามารถนำมาใช้เป็นความหมายโดยทั่วไปได้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

3.1 เมื่อพิจารณาตามประกาศคณะกรรมการกำกับการทวงถามหนี้ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ลงวันที่ 18 เมษายน 2559 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคสอง และมาตรา 16(1) แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ข้อ 5(2) กำหนดว่า “ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้... (2) หนี้ที่ผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ไปทวงถามนั้นจะต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้ว” หากผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 5 ประกอบ 39 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหากความหมายของคำว่าทวงถามหนี้ รวมถึงหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระด้วยแล้ว ย่อมไม่ครอบคลุมถึงเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้ทุกประเภท เนื่องจากผู้ทวงถามหนี้ประเภทผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้จะทวงถามลูกหนี้ได้ต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วเท่านั้น

3.2 เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้หนี้ที่อยู่ภายใต้กฎหมาย FDCPA จะต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ และเป็นหนี้ที่ต้องมีการผิพนัดชำระหนี้แล้ว ตามนัยมาตรา 803 (6) ประกอบ มาตรา 803 (6) (F) (iii) และหนี้ที่อยู่ภายใต้กฎหมาย Debt collection Act หรือกฎหมายของประเทศนอร์เวย์คือหนี้ที่ถึงกำหนดชำระหนี้แล้วเท่านั้น ตามมาตรา 9 และมาตรา 34

3.3 หากพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ควบคุมการทวงถามหนี้ของผู้ทวงถามหนี้ก่อนที่หนี้จะถึงกำหนดชำระด้วยแล้ว ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการคุ้มครองลูกหนี้มากเกินไปโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้ผู้มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย และส่งผลให้เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้ใช้สิทธิของตนได้ไม่เต็มที่ตามที่ควรใช้ได้ ในสิทธิของตน อีกทั้งอาจเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของเจ้าหนี้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เกินสมควรตามมาตรา 25 ประกอบกับเจ้าหนี้มีสิทธิในทรัพย์สินของตน โดยมีให้บุคคลใดมาก้าวล่วงได้ และบุคคลใดจะกระทำการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินนั้นมิได้ ตามมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 อีกทั้งหากการทวงถามหนี้รวมถึงการทวงถามหนี้ที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระด้วย ย่อมส่งผลให้เจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้เสียเปรียบลูกหนี้เป็นอย่างมาก

3.4 หากการกระทำของเจ้าหนี้หรือผู้ทวงถามหนี้เป็นการกระทำที่เข้าองค์ประกอบความผิดรับผิดในทางแพ่ง เช่น ละเมิด เป็นต้น หรือเข้าองค์ประกอบความรับผิดทางอาญา เช่น ทวงถามหนี้

โดยข่มขู่ลูกหนี้ หรือทำร้ายร่างกายลูกหนี้ เป็นต้น หรือเป็นการกระทำที่ขัดต่อแนวทางปฏิบัติในการทวงถามหนี้ของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ลูกหนี้ก็สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีหรือปฏิบัติตามแนวทางของกฎหมายต่างๆ เพื่อเยียวยาให้ลูกหนี้ได้รับความเป็นธรรมได้อยู่แล้ว ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการทวงถามหนี้ควรจำกัดเฉพาะการทวงถามหนี้ที่ถึงกำหนดชำระหนี้แล้วเท่านั้น

โดยสรุปผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขความหมายของคำว่า การทวงถามหนี้ เป็นว่า “การทวงถามหนี้ หมายความว่า การกระทำใดๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ทั้งนี้หนี้ดังกล่าวจะต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วเท่านั้น” และนำความหมายดังกล่าวบัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เพื่อให้มีผลบังคับใช้ในทางกฎหมายที่แน่นอนยิ่งกว่าการเป็นเพียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่อาจถูกโต้แย้งได้

จากการศึกษา ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ดังนี้

1. ปัญหาการกำหนดให้การกระทำเป็นความผิดอาญาอย่างไม่เหมาะสม หรือกฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) ในกรณีผู้ประกอบการธุรกิจทวงถามหนี้ฝ่าฝืนไม่จดทะเบียนต่อนายทะเบียนเพื่อเป็นผู้ประกอบธุรกิจทวงถามหนี้ก่อน ควรแก้ไขความผิดตามมาตรา 5 และมาตรา 6 จากให้ผู้ฝ่าฝืนรับโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีหรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 39 เปลี่ยนไปเป็นรับผิดทางปกครองและโทษทางปกครองแทน โดยนำบทบัญญัติมาตรา 5 วรรคหนึ่งและมาตรา 6 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ในหมวด 3 บทกำหนดโทษ ส่วนที่ 1 โทษทางปกครอง ในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

“มาตรา 34 บัญญัติว่า ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการตามมาตรา 27 ว่าผู้ทวงถามหนี้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง มาตรา 6 วรรคหนึ่ง มาตรา 8 วรรคสอง (1) หรือ (4) มาตรา 9 มาตรา 10 วรรคหนึ่ง มาตรา 11 (6) หรือมาตรา 13 (1) ให้คณะกรรมการตามมาตรา 27 มีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

“หากผู้ทวงถามหนี้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตามมาตรา 27 พิจารณามีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

2. ปัญหาการกำหนดให้การกระทำเป็นความผิดอาญาอย่างไม่เหมาะสม หรือกฎหมายอาญาเพื่อ (Over – criminalization) ในกรณีผู้ทวงถามหนี้กระทำการฝ่าฝืนข้อห้ามในการทวงถามหนี้อันมีโทษทางอาญา ควรแก้ไขดังนี้

2.1 กลุ่มความผิดที่ควรเปลี่ยนเป็นโทษปรับเพียงอย่างเดียว ได้แก่ความผิด 5 กรณี กล่าวคือความผิดตามมาตรา 8 วรรคแรก (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ติดต่อกับบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ลูกหนี้เพื่อการทวงถามหนี้) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (2) (ห้ามแจ้งความเป็นหนี้กับบุคคลอื่น) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (3) (ห้ามใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจ ในการติดต่อสอบถามที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ต่อบุคคลอื่นที่มิใช่ลูกหนี้หรือบุคคลที่ลูกหนี้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้) ความผิดตามมาตรา 8 วรรคสอง (4) (ห้ามติดต่อหรือแสดงตนต่อบุคคลอื่นที่ทำให้เข้าใจผิด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ

สถานที่ติดต่อลูกหนี้หรือบุคคลซึ่งลูกหนี้ได้ระบุไว้เพื่อการทวงถามหนี้) และความผิดตามมาตรา 11 (3) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ กระทำการทวงถามหนี้โดยการแจ้งหรือเปิดเผยเกี่ยวกับความเป็นหนี้ของลูกหนี้ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทวงถามหนี้)

2.2 กลุ่มความผิดที่ควรเปลี่ยนเป็นการใช้มาตรการทางแพ่งหรือการเรียกร้องค่าเสียหายต่อเจ้าหนี้ หรือผู้ทวงถามหนี้ผู้กระทำความผิดแทนโทษทางอาญา ได้แก่ ฐานความผิด 3 กรณี คือ ความผิดตามมาตรา 11 (4) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ กระทำการติดต่อลูกหนี้โดยไปรษณียบัตร) ความผิดตามมาตรา 11 (5) (ห้ามผู้ทวงถามหนี้ใช้ข้อความ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ หรือชื่อทางธุรกิจที่ทำให้เข้าใจได้ว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงถามหนี้ บนซองจดหมาย ในหนังสือ หรือในสื่ออื่นใดในการติดต่อลูกหนี้) และความผิดตามมาตรา 13 (2) (ห้ามเสนอหรือจูงใจให้ลูกหนี้ออกเช็คทั้งที่รู้ว่ายู่่าลูกหนี้อยู่ในฐานะไม่สามารถชำระหนี้ได้)

2.3 ปัญหาการไม่บัญญัติความหมายให้ชัดเจนของคำว่า “การทวงถามหนี้” ไว้ในพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 ควรแก้ไขความหมายของคำว่า “การทวงถามหนี้” เป็นว่า “การทวงถามหนี้ หมายความว่า การกระทำใดๆ ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ทั้งนี้หนีดังกล่าวจะต้องเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระแล้วเท่านั้น” และนำความหมายดังกล่าวบัญญัติในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. 2558 เพื่อให้มีผลบังคับใช้ในทางกฎหมายที่แน่นอนยิ่งกว่าการเป็นเพียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่อาจถูกโต้แย้งได้

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค 1 เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท กรุงสยาม
พับลิชชิง จำกัด, 2562.

บทความ

ปกป้อง ศรีสนิท. “การวิเคราะห์โทษทางอาญาด้วยหลักนิติเศรษฐศาสตร์.”วารสารนิติศาสตร์ 39, 30
(กันยายน 2553): 519-520.